

Ves objokan prišepa k materi in je prosi, da mu na novo obvežejo rano, ker mu je gos raztrgala vso obvezo. „Prav ti je! drugič pa še nagajaj mirnim živalicam,“ dejali so mati.

Markec se je pa menda ves poboljšal od tistega časa.

B—c.

Cvetice žalujejo po zgubljenem prijatelju.

(Spisal J. Volkov.)

(Konec.)

zopet nas utegne kdo drugi zavrnuti: „Veste kaj? takó hudo se menda godi samó cveticam, rastočim na prostem po travnikih in ledinah, po polji, livadah in vrtéh; druge vaše sorodnice izvestno živé vse boljše življenje. O dà, dà! da bi le res bilo takó! Ali žal, da tako ní.

Pa ozrimo se zdaj na naše drugačno pozorišče.

Človek, ujevši ptička, našega prijatelja, zaklene ga v mrežasto kletko; vzame mu ljubo svobodo. Zatvorjen ptiček je tega življenja žalosten; prosto in svojevoljno ne more več letati po zelenih vejicah ter se poigrávati s svojimi tovariši in tovarišicami. Naravnega življenja in veselja nima več. Usmiljenja je vreden. Večkrat ljudjé tudi nam vzamejo milo svobodo. Po oknih stanujoče in rastoče, malo časa dihamo prost čist zrak. Večjidel v letu smo zaprte v zaduhlem kraji. Ni ne čudo, če imamo po večkrat bleda otožna ličeca, na katerih se lahko opazi naša boléhavost — naše trpljenje. Me cvetice ljubimo zdrav zrak, a ljudjé nam ga malokdaj privoščijo. Večkrat po več dni pekočo žejo prebijamo. O kako lepo rosí božji dežek doli z nebes! Kako blagodejno bi nam pomočil ovenelo telesce. Žalostno gledamo raz okno. Ni usmiljenega sreća, da bi nas dejal vèn na prosto, vèn na blagodejni dežek, da bi se malo poživile. Počasi umiramo, a to je še večje trpljenje nego li nagla sodba, nagla smrt pokošelih sestic.

Morda se nam pa vender kaj bolje godi, rastočim blizu človeških stanovališč, v vrtu na mehko zrahljanej gredici, na dobro pognojenej lehici? Mogoče je to v posebno srečnem slučaju, po prigovoru: „Ni pravila brez izjeme;“ ali sploh nas je le malo taci, ker tudi me nismo srečne na svetu. Povsod, dragi prijatelji in ljubeznive prijateljice, povsod je svet poln bridkega trpljenja; po vseh krajih je pomešano gorjé s kratkim veseljem. Kamor koli pogledamo, povsod vidimo žalostne prizore; nič stalnega, nič zanesljivega; vse je izpremenljivo, vse minljivo.

A tudi drugim božjim stvarjem se ne godi bolje na svetu. Saj gledamo v svet ter vidimo njegovo življenje, kakeršno je.

Rahločutne cvetice rastemo na oknih pri dobrih ljudeh in gledamo, kako se nežno, zdravo detetce smeji v materinem naročji. Dete odraste, skače in se poigrava s svojo skrbno materjo. Dobra mati, dober otrok; res, dva božja krilateca v človeškem telesu. Med njima gorí najčistejša ljubezen. Oj, to so sladka nebesa za obe bitji. Ali ljubeznivo dete zboli, — boléha, boléha; oj, gorjé! umirajočega gleda nesrečna mati. Vidi in sliši zabijati ga v tesno krsto, iz katere ne bode nikoli več vstalo. Sožaljenje vsega svetá jej ne pomore več

do ónih srečnih trenutkov, ki jih je preživela z jedinim preljubljenim otrokom. Táko je življenje na svetu!

Rahločutne cvetice rastemo na zelenem travniku in gledamo, kako si drobne ptičice spletajo umetelna gnezdica. Blizu nas na veji je tako gnezdice. Vže čivkajo veseli mladiči v njem. Oj veselje za skrbne stariše! Pisana kača pa leze in leze gori k gnezdju. Hlastno sega po mladih ptičicah in jih pogoltne vse po široko odprtem žrelu. Vse obletavanje, vse évrčanje in klicanje na pomoč nesrečnih roditeljev — zamán je!

Rahločutne cvetice rastemo poleg čebelnjaka in gledamo pridne čebelice nanašati sladko jedilice v svoje panjeve. Vso prijetno vzpomlad, vse tople poletje si nevtrujeno nabirajo živeža za zimo. Sebični človek vzame v jeseni smrtnega kadila, pa ž njim pomorí vso mnogobrojno družino v panji, da si prisvoji nabrano sladko premoženje. Ali ni to žalostno življenje na svetu?

Ali kdo bi vam ljubeznive človeške dušice še dalje našteval táko in jednako gorjé na svetu! Saj je tudi vam vse to predobro znano.

Nas nižej imenovane, ki smo bile na svetu do zdaj vsega dobrega navajene, zadela je še posebno bridka osoda: zgubile smo najljubeznivejšega prijatelja. S pesnikom bi lahko vzdihnuile: „Vzpomlad se povrne, vse se oživi; tratico pogrne vso s cveticami. Tudi slavček pôje spet v domačem gaj“, ali prijat'lja nikdar več — ne bo nazaj.“

O žalostna resnica, zapustil nas je za vselej naš mili, dobri prijatelj ajdovski. Nikdar več ga ne bomo videle!

To je, da cvetice hitro umirajo, osobito óne, koje rastó po travnikih in družih ledinah; a me vže dolgo časa živimo. Sreča nam je naklonila blazega človeka, in ta je bil nepozabljivi Lovro Šavp, zdravnik v Ajdovščini. *)

Prišel je v te kraje pred 40 leti. Stalno se naselivši tukaj, takój se je nas oklenil. Imel je do nas odkritosrčno dušo, zato smo ga dan za dnevom rajši imele. Časoma se je v nas popolnem zaljubil, a tudi me v njega. On je bil naš a me njegove. Živeli smo vzgledno kakor dobra zložna družina, jednega duhá in jedne ljubezni. Prav to prijetno življenje nam je pripomoglo do nenavadne starosti. Kdaj vže bi se bile preslabotne stvarce zrušile v neznamen prašek, da nismo imele toli skrbnega prijatelja in gojitelja!

Kadar koli je imel kaj prostega časa, takój je prišel k nam na vrt se sprehajati. Pri nas je bil ves zadovoljen; to mu smo čitale na licu — na smijóčih se mu ustnicah. Nikoli se nas dosti ni mogel nagledati. Z nekatero našo sestrico se je celó po dvakrat — trikrat pogovarjal. Za nekatere bolj slabotne in občutljive se je silno bal, da mu v mrzlej zimi ne ozebejo ali še celó zbolé. Tem je posebej zgradil prostoren cvetličnjak, v kojega je postavil gorko peč, da si mrzla telesa ogrejejo. Da nam ne zmanjka okrepčevalne pijače v vročih poletnih dneh, napravil je vodnjak pri našem bivališči. In res, če je le kaj suhe zemljice pri nas zapazil, takój nas je hitel škropiti in zalivat. O koliko hvaležnosti je vže zaradi tega pri nas zaslužil!

Kadar je nastala čez noč huda ura, prišel je na vse zgodaj k nam ogledovat, če se nam je zgodila kaka nepovoljnost.

Na nas cvetice je bil kaj ponosen; to je bilo dobro znano po vsej okolici. Vedno, če je le priliko za to imel, vabil je svoje prijatelje, da so prihajali nas

*) Strasten ljubitelj cvetic.

gledat. Tudi daljnim prijateljem je često sporočil: Pridite, pridite urno, dragi prijatelji! jedna mojih cvetic je zdaj v najlepšem cvetji. To sporočevanje je vselej takó opravljal, da smo ga tudi me lahko slišale.

Dotični obiskovalci so nam bili jako všeč, ker smo videle zmirom kaj novega. Prihajali so malo ne vsak dan. A tolike pozornosti nismo skazovale nobenemu, kakor svojemu ljubljencu Šavpu. Stopivši med nas, priklanjale smo se mu uljudno in ponižno. A on je k vsakej prišel ter se ž njo pogovarjal, n. pr. da lepo raste; da bode skoraj cvetela; da jo bode zalil; da jo bode preselil na drugo boljše mesto i. t. d.

Tujemu prijatelju je hotel časi utrpati kakšen cvet, ali kadar ga je odtrgaval, storil je to s tresočo se roko. Usmiljen je bil; znal je, da nas to boli. Malo cveticam na božjem svetu se je takó povoljno godilo, kakor nam na Šavpovih zrahljanih gredicah in v lepem cvetličnjaku.

A kdor dlje časa živi v veselji in sreči, rad pozabi svoje sreče. Me nismo niti z daleka mislile na kakšno nesrečo.

„V 29. dan maja meseca t. l. zaslišimo pregrenko novico: Lovro Šavp, zdravnik Ajdovski je umrl. O uboge cvetice! kaj bodo zdaj sirotice začele? Umreti ne morejo, a živeti jim tudi ni!

Zelo nas je pretresla ta nepričakovana smrtna vest. Pobesile smo glavice ter se tiho plakajoč zasolzile po vsem vrtu. In kako tudi ne bi, ako smo za zmirom zgubile svojega najboljšega prijatelja, kateri nam je bil vse na tem svetu. Kdo nas bode zdaj zalival, kdo zemljo prerahljaval, kdo tako prijazno in ljubeznivo okolo nas hodil, kakor naš jedini prijatelj, katerega nam je nemila smrt pobrala!

Predrage človeške dušice! Milosti vas prosimo. Tolažbe vaše potrebujemo, ker nam je življenje ogrenelo. Samó jedenkrat da bi ga še videle! Samó jedenkrat še odkrile mu svojo srčno zahvalo za toliko nam skazanih dobrot; za toliko ljubezen, kakeršno je imel do nas. Ali zamán so vsi naši cvetični vzdih! Mrtvega prijatelja kličemo zamán. Sovražna smrt nam je vzela, kar smo na svetu najraje imele.

Drugi dan, ko se je solnčice skriło za daljnimi gorami, zapeli so zvonovi iz zvonika sv. Ivana. Našega umrlega ljubljenca so nesli ljudjé vèn iz domače hiše tjà na dolgočasno tužno njivo. Od tam ga nikoli več ne bode nazaj k njegovej cvetičnej družbi.

O kako rade bi bile tudi me šle spremit svojega prijatelja in dobrotnika do njegovega počivališča; ali še celó to poslednje tolažilce nam ni bilo dopuščeno, ker niti stopinjice ne moremo premakniti za njim. O to je za nas prebridka osoda! Stokrat bi bilo bolje, da bi nas bili s predragim prijateljem zasuli v hladno zemljo, kjer neha vse trpljenje tega svetá.

Ti nebeški dežek pa rósi in rósi doli na nas neomogle stvarce, ter gási in zmanjšuj našo žalost po zgubljenem prijatelju! Solnčice milo! sijaj nam sijaj, ter nam bodi sladka tolažba, da prenaglo ne venémo po našem nepozabljivem gojitelji Šavpu, katerega prepohlevno priporočajo v blag spomin vsem cveticam.

Njegove žalujoče cvetice.